

Euroopan neuvoston maisemayleissopimus
MAISEMAKASVATUSTA KOULUILLE
Opaskirjanen

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Euroopan Neuvoston Maisemayleissopimus
MAISEMAKASVATUSTA KOULUILLE
Opaskirjanen

Euroopan neuvosto

Ranskankielinen alkuteos:
*Activités d'éducation au paysage pour l'école
primaire – Livret pédagogique*
ISBN 978-92-871-8665-2

*Kirjoittajat vastaavat tässä teoksessa
ilmaistuista mielipiteistään, jotka
eivät välttämättä heijasta Euroopan
neuvoston virallista näkemystä.*

Kaikki oikeudet pidätetään.
Viestintäpääosaston (F-67057 Cedex
tai publishing@coe.int) antamaa
kirjallista etukäteislupaa.

Kannen design ja suunnittelu
Asiakirja- ja julkaisu- ja tuotannon osasto
(SPDP), Euroopan neuvosto

Tehtäväpiirroksien 1-16, 18-24:
Rosalina Pena Vila

Tehtäväpiirroksien 17:
G. Fernández Tatjer

Tehtävävalokuvat: Maria del Tura
Bovet Pla; Jordi Ribas Vilàs; Rosalina
Pena Vila; Marta Travé Sánchez

Kannen valokuva:
Gian Paolo Bardazza, *Helianthus*

Euroopan neuvoston julkaisut
F-67075 Strasbourg Cedex
<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-8838-0
© Euroopan neuvosto, 2021
Painopaikka Euroopan neuvosto

Euroopan neuvoston maisemayleissopimus

Euroopan tilasuunnittelu- ja maisemasarja,
2021, n. 121

Päätoimittaja Maguelonne Déjeant-Pons

Yhteistyötoimittajat Susan Moller ja Eva Nagy

www.coe.int/en/web/landscape

Contents

Esipuhe	5
Johdanto	7
I. Maiseman havainnointi	9
Tehtävä 1 – Maiseman näkeminen	10
Tehtävä 2 – Maiseman kuunteleminen	12
Tehtävä 3 – Maiseman koskettaminen	14
Tehtävä 4 – Maiseman haistaminen	16
Tehtävä 5 – Maiseman maistaminen	18
Tehtävä 6 – Maiseman kokeminen	20
II. Maiseman tunnistaminen	23
Tehtävä 7 – Mistä maisema koostuu?	24
Tehtävä 8 – Onko se sitä miltä se vaikuttaa?	26
Tehtävä 9 – Erilainen ja samanlainen	28
Tehtävä 10 – Yhä vaikeampaa	30
Tehtävä 11 – Lähellä ja kaukana	32
III. Maiseman analysointi	35
Tehtävä 12 – Kasvien kasvu	36
Tehtävä 13 – Merkkejä eläimistä	38
Tehtävä 14 – Ihmisen jalanjälki	40
Tehtävä 15 – Mitä täällä on tekeillä?	42
Tehtävä 16 – Mikä muodostuu ensin?	44
Tehtävä 17 – Maiseman taika	46
IV. Maiseman pohdinta	49
Tehtävä 18 – Suunnittele alue!	50
Tehtävä 19 – Mitähän tapahtuisi jos...?	52
Tehtävä 20 – Sinun päätöksesi	54
V. Maisemaa koskeva raportointi	57
Tehtävä 21 – Maisemareitti	58
Tehtävä 22 – Meidän maisemamme	60
Tehtävä 23 – Oma maisema-albumini	62
Tehtävä 24 – Tällainen on minun maisemani	64
Johdopäätökset	67

Esipuhe

Ihminen ilman maisemaa ei ole mitään

José Ortega y Gasset

Euroopan neuvoston maisemayleissopimusta (ETS No. 176) sovelletaan sopimuspuolten koko alueeseen ja se käsittää luonnon-, maaseutu-, kaupunki- ja taajama-alueet. Siihen kuuluvat maa-, sisävesi- ja merialueet ja se koskee huomattavina pidettäviä maisemia sekä arkiympäristöjä ja huonolaatuisia maisemia.

Jokainen sopimuspuoli sitoutuu "tunnustamaan lainsäädännössään maisemat olennaiseksi osaksi ihmisten ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperimän monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi".

Yleissopimuksessa todetaan, että maisemalla on tärkeä julkiseen etuun liittyvä merkitys kulttuuriin, ekologiaan, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvissä asioissa, ja se on taloudellisen toiminnan voimavara, jonka asianmukaisen suojelu, hoito ja suunnittelu voi vaikuttaa paikalliskulttuurin muodostumiseen ja lisätä työpaikkoja. "Jokaisella on sen suojeluun, hoitoon ja suunnitteluun liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia."

- ▶ "maisema" tarkoittaa aluetta sellaisena kuin ihmiset sen mieltävät ja jonka ominaisuudet johtuvat luonnon ja/ tai ihmisen toiminnasta ja vuorovaikutuksesta;
- ▶ "maisemapolitiikka" tarkoittaa toimivaltaisten viranomaisten muotoilemia yleisiä periaatteita, strategioita ja ohjeita, jotka mahdollistavat erityiset maiseman suojelu-, hoito- ja suunnittelutoimenpiteet;
- ▶ "maiseman laatutavoite" tarkoittaa yksittäiseen maisemaan kohdistuvia tavoitteita, jotka toimivaltaiset viranomaiset muotoilevat niiden toiveiden pohjalta, joita yleisöllä on ympäristönsä maisemallisiin piirteisiin liittyen;
- ▶ "maisemansuojelu" tarkoittaa maiseman erityis- tai ominaispiirteiden säilyttämistä ja ylläpitoa toimenpitein, jotka ovat perusteltuja luonnonmuotojen ja/tai ihmisen toiminnan perinnearvon vuoksi;
- ▶ "maisemanhoito" tarkoittaa toimintaa, jolla kestävän kehityksen näkökulmasta varmistetaan maiseman säännöllinen hoitaminen ja jolla ohjataan ja sovitetaan yhteen yhteiskunnan, talouden ja ympäristön kehityksen aiheuttamia muutoksia;
- ▶ "maisemasuunnittelu" tarkoittaa voimakasta ennakoivaa toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa, ennallistaa tai luoda maisemia.

Yleissopimuksen mukaan kukin sopimuspuoli sitoutuu lisäämään kansalaisyhteiskunnan, yksityisten järjestöjen ja viranomaisten tietoisuutta maisemien arvosta, merkityksestä ja muuttumisesta. Siksi ne sitoutuvat edistämään:

- ▶ koulutusta maiseman arvioinnin ja maisemaan kohdistuvan toiminnan asiantuntijoille;
- ▶ maisemapolitiikkaan sekä maisemansuojeluun, -hoitoon ja -suunnitteluun liittyviä monitieteellisiä koulutusohjelmia yksityisen ja julkisen sektorin ammattilaisille ja asianosaisille yhdistyksille; ja
- ▶ maiseman arvoja sekä maisemansuojeluun, -hoitoon ja -suunnitteluun liittyviä kysymyksiä käsitteleviä koulu- ja yliopistokursseja tähän soveltuvissa oppiaineissa.

Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus jäsenvaltioille CM/Rec(2015)7 koulujen maisemaopetuksen oppimateriaaleista perustui Euroopan neuvoston maisema- ja opetustyöryhmän tekemään työhön, jota esiteltiin Euroopan neuvoston järjestämässä Euroopan neuvoston maisemayleissopimusta käsitelleessä kongressissa (Strasbourg, 18.-20.3.2015) ja sen jälkeen Euroopan neuvoston kulttuuri-, kulttuuriperintö- ja maisema-asiain ohjauskomiteassa (Strasbourg, 1.-3.6.2015). Työryhmään kuului Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen toimeenpanosta vastaavia kansallisia edustajia sekä Euroopan neuvoston koulutuspolitiikan ja -käytännön ohjausryhmän edustaja. Tämän julkaisun käsikirjoituksesta vastasivat Euroopan neuvoston asiantuntijoina toimineet : Barcelonan (Espanja) yliopiston maantieteen ja historian tiedekunnan professorit ja tutkijat Maria del Tura Bovet Pla, Jordi Ribas Vilàs ja Rosalina Pena Vila yhteistyössä Genovan (Italia) maisema-arkkitehtuurin professorin Annalisa Calcagno Maniglion kanssa.

Työtä tukivat Andorran ympäristö-, maatalous- ja kestävän kehityksen ministeriö, Suomen ympäristöministeriö, Ranskan kestävän kehityksen ja energia-asiain ministeriö, Norjan paikallishallinto- ja modernisaatioministeriö, Serbian ympäristönsuojeluministeriö ja Sveitsin ympäristöasioiden liittovaltiovirasto.

Opaskirjanen "Maisemakasvatusta kouluille" on yhteenveto tehdystä työstä. Sen tuottivat Maguelonne Déjeant-Pons, Euroopan neuvoston maisema-, ympäristö- ja suuronnettomuusosaston päällikkö ja Susan Moller, Euroopan neuvoston hallinnollinen avustaja. Työhön ovat osallistuneet myös Odessan yliopiston (Ukraina) asianajaja Veronika Strilets ja yhteiskuntatieteiden ja kansainvälisten suhteiden asiantuntijat Aurélie D. Maje, Boucher Blaudeau ja Marie Boucher (Ranska).

Euroopan neuvosto kiittää Tapio Heikkilää julkaisun suomennoksen tarkistamisesta.

Tämän opaskirjaseen tehtävät sopivat sekä viralliseen että epämuodolliseen opetukseen. Tehtävät voivat innostaa ja saada oppilaat kiinnostumaan maiseman monista eri ulottuvuuksista ja kasvamaan maisema-asioiden toimijoiksi ja puolustajiksi.

Maguelonne Déjeant-Pons
Toimeenpaneva sihteeri
Euroopan neuvoston maisemayleissopimus

Johdanto

Päämäärä

Maisemakasvatuksen päämääränä on herättää oppilaiden maisemaa koskeva uteliaisuus ja kiinnostus ja saada heidät

- ▶ ajattelemaan mitä sana "maisema" heille merkitsee: onko se heidän oma asuinpaikkansa vai jokin muu paikka?
- ▶ pohtimaan maiseman ympäristöön liittyviä, yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja taloudellisia näkökulmia sekä tilassa että ajassa;
- ▶ ymmärtämään, että maiseman luonne on luonnontekijöiden ja/tai ihmisten toiminnan ja vuorovaikutuksen seuraus;
- ▶ näkemään maiseman jatkuvasti muuttavana avoimena järjestelmänä;
- ▶ ymmärtämään maiseman suojelemisen, hoidon ja suunnittelun haasteita;
- ▶ ottamaan huomioon asianosaisten tahojen ja väestöjen maisemalle antamat erityisarvot;
- ▶ kuvittelemaan omaa mahdollista rooliaan yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä suhteessa maisemaan ja kestävään ja tasapainoiseen kehitykseen.

Menetelmä

Toimintaan kuuluvat tehtävät liittyvät moniin eri oppiaineisiin ja niitä voidaan toteuttaa oppiainerajat ylittävällä tavalla. Ne voivat koskea mitä tahansa maisematyyppiä (luonnonmaisema, osittain luonnonvarainen, maaseutu-, kaupunki- tai taajamaympäristö) lähellä tai kaukana. Maisemat voivat olla arkimaisemia, arvokkaiksi määriteltyjä tai huonolaatuisia maisemia.

Toimintaa voidaan toteuttaa joko koulussa tai koulun ulkopuolella. Ulkoilmassa tapahtuvat tehtävät ovat oppilaista erityisen motivoivia. Oppilaat voivat myös tehdä hakuja mediakirjastoista ja tehdä selvityksiä.

Tehtävät on suunniteltu niin, että ne voi tehdä joko yksin tai ryhmissä. Oppilaiden perheenjäsenten tai muiden osallistuminen rikastuttaa usein keskusteluja ja vahvistaa sukupolvien välisiä suhteita.

Tehtävät liittyvät viiteen pedagogiseen kokonaisuuteen. Ne ovat: maiseman havainnointi, maiseman tunnistaminen, maiseman analysointi, maiseman pohdinta ja maisemasta raportointi.

Jotkin tehtävät pohjautuvat perinteisiin peleihin ja leikkeihin. Opettajat voivat muokata niitä omiin käyttötarpeisiinsa.

I. Maiseman havainnointi

Maiseman havainnoinnissa tavoitteena on kasvattaa ymmärrystä maisemasta aistien, ajatusten ja tunteiden avulla.

Päämäärät

- ▶ Sekä luonnonmaiseman että ihmisen muokkaaman maiseman huomattavien tai tunnusomaisten piirteiden havainnoiminen.
- ▶ Maiseman toimivuuteen ja tasapainoisuuteen liittyvien kysymysten pohtiminen.
- ▶ Maiseman näkeminen elävänä ympäristönä, innoituksen ja luovuuden lähteenä.

Vinkkejä

- ▶ Kannusta oppilaita havainnoimaan maisemia sekä koulussa että sen ulkopuolella.
- ▶ Varaa riittävästi aikaa omaehtoiselle havainnoinnille ennen ryhmätyöhön ryhtymistä.

Tehtävä 1 – Maiseman näkeminen

Tavoite

Maiseman havainnointi näköaistin avulla.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Mieluiten ulkona mutta myös luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

20 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: lehtiö, lyijy- ja värikyniä. Luokassa: valikoima erilaisia maisemakuvia (valokuvia, piirroksia, maalauksia).

Miten

Oppilaat seuraavat ulkona polkua tai reittiä, jonka varrella he havainnoivat maiseman muotoja ja värejä. He erottavat maiseman muotoja (kallioiden ääriviivat, kaupungin rakenteet, peltojen geometria, maanviljelypalstojen muodot, jokien, teiden ja puutarhakäytävien mutkittelu, merenrannikon tai järvien rantojen muodot jne.). Oppilaat piirtävät maiseman toistamalla näkemänsä muodot ja värisävyt.

Luokassa oppilaat katselevat maisemakuvia ja tarkastelevat ovatko samanlaisia muotoja ja värejä sisältävät maisemat todella samanlaisia vai erilaisia. Oppilaat keskustelelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Näköaisti mahdollistaa erilaisista rakenteista ja dynamiikasta muodostuvien maisemien erottamisen niiden muotojen ja värien perusteella.

Kirkkaus vaihtelee vuorokaudenajan ja sään mukaan.

Maisemasta muodostuneen ensimmäisen esteettisen mielikuvan jälkeen on mahdollista löytää siitä monia muitakin piirteitä.

Tehtävä 2 – Maiseman kuunteleminen

Tavoite

Maiseman havainnointi kuuloaistin avulla.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Mieluiten ulkona mutta myös luokassa.

1 Milloin

Ulkona milloin tahansa päivän mittaan (on varmistettava, että ääniä ja/tai melua on mahdollista kuulla). Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

20 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: lehtiö, lyijy- ja värikyniä. Luokassa: maisemassa ilmenevien äänten ja melun äänityksiä ja niiden kuvia (valokuvia, piirroksia, maalauksia).

Miten

Oppilaat seuraavat ulkona reittiä (kuuntelupysähdyksineen). Reitin varrella kuuluu erilaisia ääniä ja melua (nämä yleensä vaihtelevat vuodenajan ja vuorokaudenajan mukaan). Oppilaat laskevat silmät suljettuina, kuinka monta ääntä ja erilaista melua he kuulevat ja painavat ne mieleensä. He äänittävät niitä taltioidakseen äänimaiseman. Oppilaat piirtävät maiseman muistinsa tueksi.

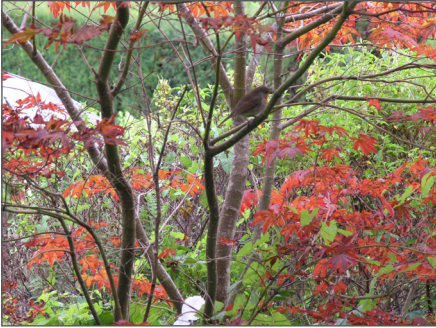
Luokassa oppilaat kuuntelevat äänitteet eri maisemien äänistä ja melusta. He kirjaavat ylös, mitä kuulevat ja piirtävät maiseman, jonka äänet heidän mielissään synnyttävät. Oppilaat arvioivat, onko tavallista kuulla niitä tietyissä maisemissa ja keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Kuulo tuottaa tietoa maisemasta. Vaikka melua on helppo kuulla, vain tarkasti kuuntelemalla voi erottaa eri ääniä.

Äänimaisema on äänten ja melun yhdistelmä, joka määrittää ympäristöä. Jokaisella maisemalla on erityinen äänimaisemansa.

Yleensä maisemasta tulevat äänet ja melu kertovat jotain sen luonteesta.

Tehtävä 3 – Maiseman koskettaminen

Tavoite

Maiseman havainnointi tuntoaistin avulla.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona ja luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

25 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Läpinäkymättömät pussit (maastosta löytyvän aineksen keräämiseen), huivit silmien peittämiseen, pahvilaatikko (johon on leikattu reikä), näytteitä (luonnon omia ja ihmisen vaikutuksesta johtuvia aineksia).

Miten

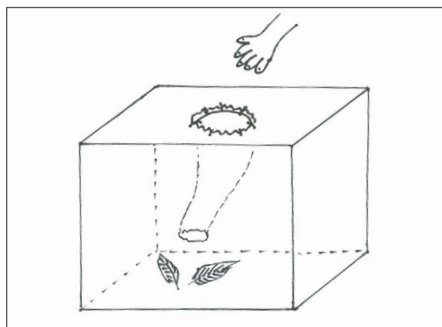
Oppilaat seuraavat ulkona reittiä, jonka varrelta he keräävät näytteitä luonnonaineksista (lehdet, puunkuori, sammal, jäkälä, pikkukivet, hiekka, simpukankuoret) ja ihmisen jättämistä aineksista (pullonkorkki, paperi, muovikassi).

Palattuaan luokkaan oppilaat laittavat näytteet pahvilaatikkoon. Oppilaat vievät silmät sidottuina vuorollaan kätensä laatikkoon ja poimivat sieltä näytteen. He yrittävät tunnistaa ainekset, kuvitella mistä ne ovat mahdollisesti tulleet (männynkäpy voisi olla peräisin metsästä, sammal kosteasta puusta, sora polulta, kivet tai simpukankuoret rannalta) ja selittää miksi. Oppilaat keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Kosketus luonnonaineksiin, olivatpa ne kovia (maa, kivi), nesteitä (vesi) tai virtaavia (ilma) antaa tietoa maisemasta.

Maiseman elementtien rakenne, muoto ja lämpötila kuuluvat maiseman osatekijöihin.

Tehtävä 4 – Maiseman haistaminen

Tavoite

Maiseman havainnointi hajuaistin avulla.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Mieluiten ulkona mutta myös luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

30 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Lehtiö, lyijy- ja värikyniä.

Miten

Oppilaat seuraavat ulkona reittiä, jonka varrelta he tunnistavat sekä miellyttäviä että epämiellyttäviä hajuja. He piirtävät kulkemansa reitin lehtiöön ja merkitsevät paikat, joissa erottivat hajuja (ja esittävät ne eri värein). Oppilaat kuvaavat hajuja ja vertaavat niitä muihin hajuihin. He myös merkitsevät, jos jokin haju on epätavallinen tietyssä paikassa (saaste metsässä) ja jos hajun lähteen tunnistaminen on vaikeaa (haihtuvat orgaaniset yhdisteet). Voidaan myös tutkia, ovatko hajut voimakkaampia kuumassa lämpötilassa.

Jos haju (epämiellyttävä tai miellyttävä) on voimakas, sen lähde on todennäköisesti helppo tunnistaa (lanta voisi tulla navetasta, kemikaalit tehtaasta, seisova vesi säiliöstä, ruoan tuoksu ravintolan keittiöstä tai kalan haju kalasatamasta; kasvien tuoksu, rannikon meri-ilma).

Luokassa oppilaat kommentoivat kokemuksiaan ja kuvittelevat, miten jotkin epämiellyttävät hajut voitaisiin poistaa kun taas miellyttäviä hajuja voisi vahvistaa (tuoksuvat kasvit). Oppilaat keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Tuoksut vaikuttavat maisemahavaintoon sekä myönteisesti että kielteisesti.

Hajumuistilla on suuri merkitys elämässä, ja hajut yhdistetään usein maisemiin.

Kauniit maisemat eivät ole niin houkuttelevia jos siellä tuntuu epämiellyttäviä hajuja.

Tehtävä 5 – Maiseman maistaminen

Tavoite

Maiseman havainnointi makuaistin avulla.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Mieluiten ulkona mutta myös luokassa.

1 Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

20 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Maisemakuvia (valokuvia, piirroksia tai maalauksia), ruokaa (raakaa, keitettyä, valmisaterioita), lautasia, tarjottimia, siteitä silmille, lehtiöt, lyijy- ja värikyniä.

Miten

Oppilaat seuraavat ulkona reittiä ja katsovat, onko mahdollista löytää syötäviä villikasveja, kukkia ja hedelmiä luonnosta tai viljeltyjä hedelmiä ja vihanneksia.

Oppilaat yhdistävät joko ulkona tai luokassa makuja eri maisemiin (jotka voivat olla lähellä tai kaukaisia). Maistettuaan ruokaa he kuvittelevat, minkälaisesta maisemasta se voisi olla peräisin (vihannes saattaa tulla kauppapuutarhasta, kala merestä, marja lähimetsästä, liha maatilalta, hedelmä hedelmätarhasta, vilja pellolta) ja miten se on tuotettu (maaperätyyppi, ilmasto, viljelymenetelmät). Harjoituksen voi tehdä uudestaan silmät peitettynä. Sitten oppilaat piirtävät ”maistuvien” maisemien synnyttämän kuvan ja keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Maun kokeminen on henkilökohtaista: joku pitää ruoasta ja toinen taas ei.

Perinteistä tai nykyaikaista tietoa käyttävä ja ympäristön laatua kunnioittava maatalous pystyy tuottamaan laadukasta ruokaa ja samalla ylläpitämään maisemaa kestäväällä tavalla.

Tehtävä 6 – Maiseman kokeminen

Tavoite

Maiseman havainnointi ajatusten ja tunteiden avulla.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Mieluiten ulkona mutta myös luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

20 - 45 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: kartta, lehtiöt, lyijy- ja värikyniä, luettelo mahdollisista tuntemuksista. Luokassa: valikoima erilaisia maisemakuvia (valokuvia, piirroksia, maalauksia), luettelo mahdollisista tuntemuksista / tunteista.

Miten

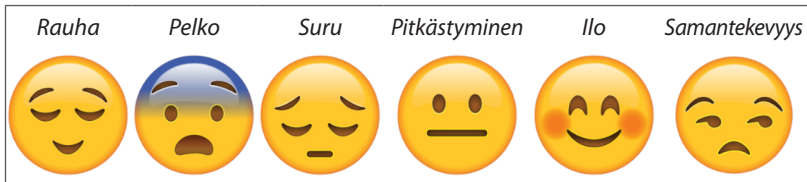
Oppilaat kulkevat ulkona maisemassa ja merkitsevät reitin ja havaintopisteet karttaan. He kulkevat hiljaa ja keskittyvät omiin ajatuksiinsa ja tuntemuksiinsa. Oppilaat tekevät muistiinpanoja ja käyttävät symboleja tuntemuksiensa merkitsemiseen. Oppilaat keskustelelevat asiasta koko luokan kesken.

Luokassa oppilaat etsivät valikoiman maisemakuvia. He kuvailevat niitä ja etsivät nauhoitteita, sekä lisäksi luonnosta saatavia ja ihmisten jättämiä ainesnäytteitä, tuoksuja ja ruokia, jotka herättävät mielikuvia näistä maisemista. Oppilaat keskustelelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Vaikka maisema herättää erilaisia ajatuksia tai tunteita ja tuntemuksia ihmisistä riippuen, ne synnyttävät kuitenkin usein monissa samantapaisia ajatuksia ja tunteita.

Lisäksi maisemakokemus voi vaihdella sen mukaan, tarkastellaanko sitä todellisuudessa tai virtuaalisesti.

II. Maiseman tunnistaminen

Maiseman tunnistamiseen liittyvien tehtävien tarkoituksena on kuvata ja luokitella maisema ottamalla huomioon sen merkittävät ja tunnusomaiset piirteet.

Päämäärät

- ▶ Mittakaavan käsitteen huomioon ottaminen maiseman piirteiden esittämisessä, niiden suhteiden arvioiminen ja muotoutumisen ymmärtäminen.
- ▶ Maiseman rakenteen tarkastelu sen toiminnan ymmärtämiseksi.
- ▶ Maiseman merkittävien ja tunnusomaisten piirteiden tarkasteleminen.

Vinkkejä

- ▶ Tunnista arkisina, huomattavina ja arvokkaina tai huonolaatuisina pidettävät maisemat.
- ▶ Havainnoi maisemien monimuotoisuus eri tasoilla (paikallinen, alueellinen, kansallinen, maanosakohtainen, globaali).
- ▶ Vertaile eri maisemia ja tunnista niiden samankaltaisuudet ja eroavaisuudet.

Tehtävä 7 – Mistä maisema koostuu?

Tavoite

Luonnonvaraisen (eloton ja elollinen) maiseman ja ihmisen toiminnasta syntyneiden maisemien piirteiden tunnistaminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona tai luokassa.

1 Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

20 - 30 minuuttia.

Tarvikkeet

Maisemakuvia (valokuvia, piirroksia, maalauksia), kuultopaperia, lehtiöitä, lyijy- ja värikyniä.

Miten

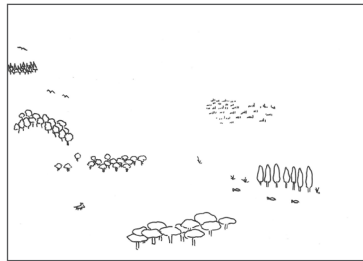
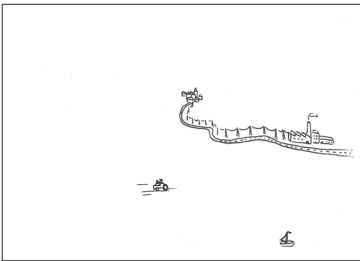
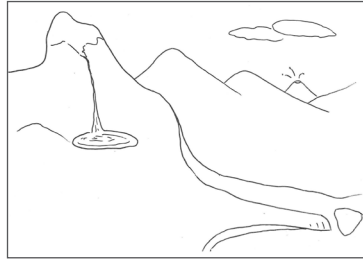
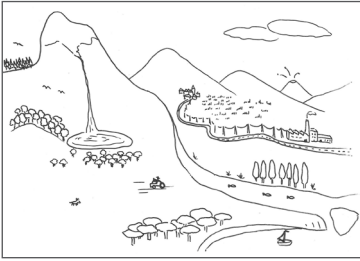
Oppilaat piirtävät ulkona maiseman piirteitä käyttäen vain kolmea väriä: yksi luonnon elottomille piirteille, toinen luonnon elollisille piirteille ja kolmas ihmisen toiminnan tuloksena syntyneille tekijöille. He voivat käyttää myös symboleita (nelikulmio, ympyrä ja kolmio riippuen siitä, ovatko piirteet elottomia, elollisia tai ihmisen toiminnan tulosta). Tehtävää jatketaan laskemalla kuhunkin luokkaan kuuluvien piirteiden lukumäärä. Oppilaat määrittelevät paikat, joissa kutakin piirrettä on maisemassa ja keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Luokassa oppilaat tarkastelevat maisemakuvaa. He merkitsevät joitain sen piirteitä (eloton, elollinen, ihmisen toiminnan tulos) kolmelle erilliselle kuultopaperiarkille. Sen jälkeen he asettavat kolme kuultopaperia päällekkäin esittämään maisemaa kokonaisuutena kaikkine osatekijöineen. Tehtävää jatketaan laskemalla kuhunkin luokkaan kuuluvien piirteiden lukumäärä. Oppilaat määrittelevät paikat, joissa kutakin piirrettä on maisemassa ja keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Maiseman rakenne koostuu luonnollisista (elottomat ja elolliset) sekä ihmisen toiminnan tuloksena syntyneistä osista.

Maiseman määrävien piirteiden perusteella sitä voidaan pitää joko luonnonmaisemana tai ihmisen toiminnan tuloksena syntyneenä kulttuurimaisemana eli maaseutu-, kaupunki- tai taajamamaisemana.

Tehtävä 8 – Onko se sitä miltä se vaikuttaa?

Tavoite

Havainnoida luonnon ja ihmisen toiminta sekä niiden vuorovaikutuksen seuraukset maisemassa.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona tai luokassa.

Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

20 - 30 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: lehtiöt, lyijy- ja värikyniä, polkua kuvaava kartta (johon on merkitty havaintojentekokohdat). Luokassa: maisemakuvia (valokuvia, piirroksia, maalauksia), lehtiöt, lyijy- ja värikyniä.

Miten

Oppilaat seuraavat ulkona reittiä ja havainnoivat, onko maiseman luonne seurausta luonnollisten tekijöiden (luonnonkasvien kasvu, luonnollisesta lähteestä tulevat purot) vai ihmisten toiminnan vaikutuksesta (viljelty pelto, kaupunkialue, kylä, kanavoitu joki). Oppilaat tarkastelevat näiden tekijöiden keskinäisiä suhteita (kivimonumenttia tai muuta rakennelmaa peittävät kasvit, rantapuistoon istutettu puukuja, uimarannalle tuotu hiekka). Oppilaat keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Oppilaat tutkivat luokassa samantapaisia toimintoja maisemakuvien perusteella. Oppilaat keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Maisema on monien tekijöiden yhdistelmä, koska se on sekä luonnon että ihmisen toimintaan liittyvien tekijöiden seurausta.

Maisema on dynaaminen, koska se on seurausta näiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta ja muutoksista.

Tehtävä 9 – Eriäinen ja samanlainen

Tavoite

Opitaan havainnoimaan, että vaikka maisemat voivat näyttää erilaisilta, ne voivat olla toimintaperiaatteiltaan samankaltaisia.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona tai luokassa.

1 Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

30 - 120 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: lehtiöt, lyijy- ja värikyniä, seurattavaa polkua kuvaava kartta (johon on merkitty havaintojentekokoehdat). Luokassa: maisemakuvia (valokuvia, piirroksia, maalauksia), lehtiöt, lyijy- ja värikyniä.

Miten

Oppilaat tutkivat joko ulkona tai luokassa, voiko samantyyppisillä maisemilla olla vastaavanlaisia toimintaperiaatteita, vaikka kohteet olisivatkin maantieteellisesti toisistaan kaukana (kaupunkimaisemat: rakennukset, hallintorakennukset, toimistot, puistot; maaseutumaisemat: niityt, pellot, erilliset talot; rannikkomaisemat; hiekka, dyynit, kosteikot; mäkit tai vuoristoiset maisemat: topografia, ääriiivat; trooppiset maisemat: tiheä kasvillisuus; teollisuusmaisemat: hallit, tehtaot, kaivokset; aavikkomaisemat; hiekka, keidas). Oppilaat keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Erityyppisiä maisemia voidaan havainnoida tarkastelemalla ja vertailemalla niiden pääpiirteitä.

Maisemat voivat näyttää erilaisilta, ja samalla ne voivat olla toimintatavaltaan samanlaisia.

Tehtävä 10 – Yhä vaikeampaa

Tavoite

Opitaan luokittelemaan monimuotoisia maisemakokonaisuuksia, jotka ovat tulosta alkuperäisistä luonnonpiirteistä ja ihmistoiminnan vaikutuksista.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona tai luokassa.

1 Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

30 - 120 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: lehtiöt, lyijy- ja värikyniä, seurattavaa reittiä kuvaava kartta (johon on merkitty kohdat havaintojen tekemistä varten). Luokassa: maisemakuvia (valokuvia, piirroksia, maalauksia), lehtiöt, lyijy- ja värikyniä.

Miten

Oppilaat seuraavat ulkona reittiä, jonka varrella he voivat nähdä monia erilaisia ja monimuotoisia maisemia, jotka ovat muodostuneet luonnon muovaamien ja ihmisen kädenjäljestä johtuvien piirteiden yhdistelmästä. Oppilaat havainnoivat sitä, hallitsevatko tietyt piirteet maisemaa ja tunnistavat sen näkyvimät piirteet sekä kuvaavat ja luokittelevat maisemaa. Oppilaat keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Oppilaat tekevät luokassa vastaavia tarkasteluja monentyypisiä maisemia (läheltä ja kaukaa) esittävien kuvien perusteella. Oppilaat kuvailevat niitä, tunnistavat niiden näkyvimät piirteet ja luokittelevat niitä sekä keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Yleensä on helppo luokitella yhtenäisiä maisemia, joiden luonnolliset ja ihmiskäden jälkeensä jättämät merkittävät tai tunnusomaiset piirteet vaihtelevat vain vähän ja joihin ei ole kohdistunut voimakkaita muutostekijöitä (joko luonnollisia tai ihmisen tekemiä).

Sitä vastoin maisemat, joissa on vaihtelevasti sekä luonnonmukaisia että ihmisen aiheuttamia piirteitä ja joihin kohdistuu suuria muutostekijöitä (luonnollisia tai ihmisen tekemiä), ovat monimutkaisia ja vaikeasti luokiteltavia.

Maisemat, joissa määräävät piirteet eivät ole kovin vaihtelevia, ovat puolestaan luokiteltavissa sen mukaan miltä ne näyttävät (esimerkiksi tasaikäinen havumetsä).

Tehtävä 11 - Lähellä ja kaukana

Tavoite

Mittakaavan huomioon ottaminen maisemien luokittelussa.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa ja ulkona.

1 Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

60 - 120 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: pahvia, piirustuspaperia, sakset, liimaa, jäykät alustat (joihin voi tukeutua piirtäessään), lehtiöt, lyijy- ja värikyniä. Luokassa: ulkona tehdyt piirustukset.

Miten

Oppilaat leikkaavat luokassa kartongista erimuotoisia ja -kokoisia havainnointikehyksiä (neliö, suorakulmio, kolmio, ympyrä).

Ulkona oppilaat tarkastelevat maisemaa ja tekevät siitä alustavan luokittelun. Sitten he pitävät havainnointikehystä käden etäisyydellä katseesta ja tarkastelevat maiseman osia. He arvioivat, oliko alustava luokittelu yhä pätevä vai muuttuuko se katselukulmasta riippuen (esim. jos katsoo rakennuksia tai niiden lähellä olevaa metsää) taikka kehyksen koon tai muodon perusteella. Oppilaat piirtävät kehyksen läpi havainnoidun maiseman ja piirtävät siihen mukaan kehyksen muodon.

Palattuaan luokkaan oppilaat esittelevät työnsä tulokset ja kertovat maisemaa mahdollisesti hallitsevista piirteistä. Oppilaat keskustelevat asiasta koko luokan kesken.

Tärkeää

Maiseman luokittelussa on oltava mukana mittakaavan käsite, jolloin voidaan ottaa huomioon maiseman eri piirteiden keskinäiset suhteet.

Sama maisema voidaan luokitella eri tavoin valitusta mittakaavasta riippuen sekä sen mukaan havainnoidaanko sitä läheltä vai kaukaa.

Samaa mittakaavaa tulisi käyttää koko ajan yhtä maisemaa tarkasteltaessa.

III. Maiseman analysointi

Maisemien analysoinnin tavoitteena on herättää maisemia koskevaa uteliaisuutta ja kriittistä ajattelua.

Päämäärät

- ▶ Luontoon ja ihmisiin liittyvien tekijöiden maisemavaikutusten arviointi sekä niiden yhteisvaikutuksen tarkastelu.
- ▶ Maiseman geomorfologian ja maankäytön eri tapojen (luonto-, maaseutu-, kaupunki- ja taajama-alueet) tarkastelu.
- ▶ Luonnon elottomien ja elollisten piirteiden sekä ihmisen toiminnasta johtuvien piirteiden (kallioperä, vesistöt, kasvillisuus, rakennukset, rakennelmat, tiestö, pellot, niityt, puutarhat) sekä niiden yhteisvaikutusten tarkastelu.
- ▶ Ympäristön pilaantumisesta aiheutuvien ongelmien tarkastelu.

Vinkkejä

- ▶ Kerro luonnosta ja ihmisestä aiheutuvien tekijöiden ja niiden vuorovaikutuksen seurauksista maiseman muovautumisessa ja muutoksissa.
- ▶ Pohdi maisemassa ajan mittaan tapahtuvaa kehittymistä ja muutoksia.
- ▶ Kannusta ja havainnollista tutkimisessa tarvittavaa täsmällisyyttä (aineistojen keräämisen systemaattisuus, selkeät muistiinpanot, tarkat mittaukset).
- ▶ Rohkaise ryhmätöiden tekemiseen työnjaon pohjalta.

Tehtävä 12 – Kasvien kasvu

Tavoite

Eri kasvillisuustyypien tutkiminen niiden dynamiikan ymmärtämiseksi.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona ja luokassa.

1 Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

40 - 80 minuuttia. Tehtävä voidaan toistaa eri maisematyypeissä.

Tarvikkeet

Narua, mittanauha, millimetripaperia, lehtiöt, lyijy- ja värikyniä.

Miten

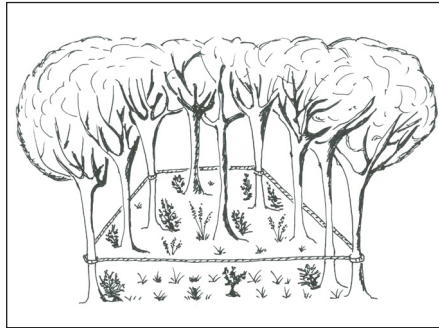
Oppilasryhmät työskentelevät ulkona narulla rajatulla muutaman neliön maa-alalla. He laskevat siltä löytämiensä kasvilajien määrän, koittavat tunnistaa eri kasvilajeja, arvioivat niiden peittävyden, kasvillisuuden korkeuden sekä mittaavat puiden runkojen paksuuden ja arvioivat niiden korkeuden. He tekevät muistiinpanoja, kirjaavat millimetripaperille tiettyjen lajien kasvupaikat ja piirtävät ne.

Oppilaat esittelevät ulkona tai luokahuoneessa tutkimustensa tulokset ja selvittävät, onko kasvillisuus rikasta ja monimuotoista ja onko tutkittujen palstojen välillä eroja. He tarkastelevat maiseman kasvillisuuden dynamiikkaa ja keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Kasviyhteisöt koostuvat monen eri lajin yksilöistä, jotka ovat keskenään vuorovaikutuksessa sekä saman lajin että muiden lajien yksilöiden kanssa.

Kasvillisuudella on suuri merkitys maaperän ja humuksen synnylle ja säilymiselle sekä hiilen ja ravinteiden kierrolle ja hapen tuotannolle.

Tehtävä 13 – Merkkejä eläimistä

Tavoite

Eläinlajien läsnäolon toteaminen havaintojen ja jälkien perusteella.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona ja sen jälkeen luokassa.

Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät ulkona itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

40 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: lehtiöt, lyijy- ja värikyniä, käsineet, pusseja ja laatikoita (näytteiden keruuseen) ja etikettejä (niiden merkitsemiseen). Luokassa: suurennuslaseja, piirustuspaperirulla.

Miten

Oppilaat kulkevat ulkona ryhmissä ja hiljaa kuulostellen eläinten ääniä. He etsivät matkan varrella jälkiä (kämpälänjälkiä) ja muita merkkejä tai jätöksiä (sulkia, karvoja, nahan luomisen jäämiä, ulosteita, hylättyjä pesiä). Havaintopaikat kirjataan, tehdään piirroksia ja kerätään näytteitä.

Luokkaan palattuun oppilaat tutkivat kerättyjä näytteitä ja piirtävät seinälle kiinnitettyyn paperiin, missä eläimet ovat kulkeneet suojaa ja ruokaa etsiessään. Oppilaat keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Vaikkei eläimiä olekaan aina helppo nähdä tai kuulla, melkein kaikissa maisemissa esiintyy monia eläinlajeja, etenkin jos paikalla on vettä.

Tietämys eläinlajeista auttaa ymmärtämään, että maiseman pilaantumisella on kielteinen vaikutus eläinlajistoon.

Maisemaa koskevissa tutkimuksissa on tärkeää tunnistaa paikalliset eläinlajit ja arvioida niiden yleisyys.

Tehtävä 14 – Ihmisen jalanjälki

Tavoite

Ihmisen aiheuttamien maisemavaikutusten tunnistaminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona ja sen jälkeen luokassa.

Milloin

Ulkona, mieluiten aamulla. Luokassa milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät pienryhmissä ja keskustelevat sitten aiheesta koko luokan kesken.

Kesto

Ulkona 40-80 minuuttia. Luokassa 30 minuuttia johtopäätösten esittelyyn.

Tarvikkeet

Lehtiöt, lyijy- ja värikyniä, pusseja ja käsineet (jätteiden keräämiseen).

Miten

Oppilaat jakautuvat ulkona polulle tai reitille pieniin ryhmiin, jotka kukin kulkevat muutaman metrin tuota reittiä. He etsivät jalanjälkiä (miesten, naisten ja lasten) ja ajoneuvojen jälkiä (polkupyörät, lastenvaunut, moottoripyörät, autot) sekä jätteitä (pahvi, paperi, muovipussit, pullot, tölkit, lasinsirut ja kangaspalat, tupakantumpit). Oppilaat pohtivat roskan määrää, sitä mistä ne ovat peräisin ja mikä niiden vaikutus on maisemassa. He piirtävät jalanjälkiä, ajoneuvojen jälkiä ja roskaa.

Palattuaan luokkaan oppilaat esittelevät tutkimuksensa tuloksia. He arvioivat reitin käyttötihyettä ja sitä, millainen vaikutus sillä on maisemaan. Oppilaat keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Ihmiset muuttavat yleensä maisemaa paljon enemmän kuin useimmat eläin- ja kasvilajit. Teollisen vallankumouksen jälkeen meillä on vain harvoja maisemia, joissa ei olisi minkäänlaisia ihmisen jättämiä jälkiä.

Jotkut ihmisen toiminnot voivat pilata maisemaa aiheuttamalla esteettisiä tai muita ympäristölle vahingollisia haittoja kuten saastumista.

Tehtävä 15 – Mitä täällä on tekeillä?

Tavoite

Analysoida, miten luontoon ja ihmisiin liittyvät tekijät vaikuttavat maisemaan ja mikä on niiden yhteisvaikutus.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

Useampia 60 minuutin opetustilanteita.

Tarvikkeet

Kartonkia, lyijy- ja värikyniä, sakset.

Miten

Oppilaat leikkaavat 32 korttia. He tekevät kaksi korttisarjaa, jotka he kuvittavat piirroksin tai kollaasitekniikalla.

Ensimmäisen korttisarjan (10 kpl) nimi on muutostekijä. Niissä on maisemaa muuttavia tekijöitä, jotka ovat peräisin joko luonnosta (tuuli, tulva, talvi, tulivuoren purkaus) tai ihmisestä (infrastruktuurin rakentaminen, liikenneväylät) johtuvia tai samanaikaisesti sekä luonnon että ihmisen aiheuttamia (erosio, ilmastonmuutos).

Toisen korttisarjan (22 kpl) nimi on maisema ennen ja jälkeen. Korttiparit esittävät samaa maisemaa ennen muutosta ja sen jälkeen. Maisemapiirteiden muodot, värit ja ääriviivat voivat sisältää vaihtelevia eroavaisuuksia (esim. kesannolla oleva pelto ja sama pelto viljeltyinä); pelto viljelyssä ja sama pelto, jonka läpi kulkee moottoritie; omenapuutarha tai marjapensaat kesällä ja talvella; lehtimetsä kesällä ja talvella; metsä ennen metsäpaloa ja sen jälkeen; luonnonranta ja sama ranta, johon on tehty venesatama tai laituri; pieni kylä ja sama kylä taajamaksi kasvaneena; taajama ennen tulivuorenpurkausta ja sen jälkeen).

Kortit sekoitetaan ja jaetaan. Oppilas lyö pöytää kortin maisema ennen ja jälkeen -sarjasta. Oppilas, jolla on kyseisen kortin pari, lyö omansa pöytään. Oppilaat katsovat, onko heillä muutostekijä-sarjan kortti, joka voisi selittää kyseisen maiseman muutosta. Se joka lyö korttinsa ensimmäisenä pöytään ja selittää, miksi maisema on muuttunut, voittaa maisema ennen ja jälkeen -sarjan parin itselleen. Kortit voittanut oppilas panee pois asianomaisen muutostekijä-korttinsa ja vetää uuden sen tilalle. Se oppilas, jolla on eniten maisema ennen ja jälkeen -sarjan pareja, on voittaja. Kun korttipeli on ohi, oppilaat sekoittavat kortit uudestaan ja jakavat ne seuraavaa peliä varten.

Tärkeää

Maisema muuttuu oman dynamiikkansa mukaisesti, ja samalla luonnosta ja ihmisistä aiheutuvat tekijät vaikuttavat maisemaan ja ovat sen kanssa vuorovaikutuksessa.

Vaikka maisema muuttuu vuodenaikojen mukaan ja ajan kuluessa, se yleensä pysyy yleispiirteiltään samankaltaisena.

Jos maiseman muutos on niin suuri, ettei se palaudu itsestään tai sitä ei voi ennallistaa, niin maisema muuttuu lopullisesti.

Tehtävä 16 – Mikä muodostuu ensin?

Tavoite

Tutkitaan miten luonnon elottomat tekijät muuttavat maisemaa.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Mieluiten ulkona, matalan puron tai joen varrella. Koulussa koulun pihalla.

1 Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät ryhmissä.

Kesto

60 - 80 minuuttia.

Tarvikkeet

Ulkona: metallinpala kivien raaputtamiseen, laimennettua suolahappoa (vain opettajan käytettäväksi). Koulussa: astia, maata, kastelukannu, kiviä, metallinpala kivien raaputtamiseen, laimennettua suolahappoa (vain opettajan käytettäväksi).

Miten

Ulkona puron varrella oppilaat heittävät veteen kolme asiaa (esim. lehden, kaarnanpalat ja pienen oksan). He vertaavat näiden etenemisvauhtia ja katsovat, mihin ne pysähtyvät (muuta virtauksen mukanaan kuljettamia kappaleita on luultavasti kertynyt samaan kohtaan). Oppilaat havainnoivat veden voimaa ja sen dynamiikkaa (eroosio, kerrostuminen ja siementen kuljettaminen, jokiuomien muutokset).

Oppilaat jatkavat tehtävää keräämällä muutaman erimuotoisen ja koostumukseltaan erilaisen kiven. He tutkivat niitä, arvioivat niiden kovuutta (raaputtamalla niitä metallipalalla) ja kuuntelevat sitten, millaisen äänen ne aiheuttavat tullessaan kosketuksiin toisen elementin kanssa. He tutkivat, ovatko jotkin kivet (hiekkakivi, kalkkikivi) toisia hauraampia ja ovatko sade ja tuuli kuluttaneet pehmeämpiä kiviä. Opettaja voi tehdä testin pudottamalla tipan laimennettu suolahappoa kivelle sen toteamiseksi, liukeneeko kivi. Oppilaat keskustelevalt aiheesta koko luokan kesken.

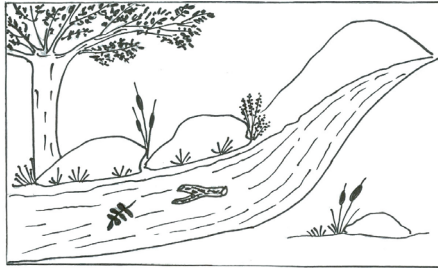
Jos tehtävä tehdään koulussa, oppilaat voivat itse kaivaa puron pihalle ja tarkastella siinä veden voimaa ja dynamiikkaa. He voivat myös tutkia kivien luonnetta ja koostumusta. Oppilaat keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Vesi ja tuuli muokkaavat maiseman ääriivivoja.

Veden voima on merkittävä. Pienikin puro voi pyörittää vesimyllyn ratasta.

Kalliosta ja kivistä muodostuu erilaisia maalajeja sen omasta luonteesta, kestävydestä ja läpäisevyydestä riippuen. Jääkauden merkit näkyvät edelleen silokallioina ja harjuina.

Tehtävä 17 – Maiseman taika

Tavoite

Maisemassa aikaa myöten tapahtuvan muutoksen tutkiminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Ulkona ja sen jälkeen luokassa.

Milloin

Mihin tahansa vuodenaikaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

30 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Vanhoja ja tuoreita asiakirjoja kaupunkialueesta ja sen ympäristöstä (valokuvia, litografioita, maalauksia, dokumenttiohjelmia, elokuvia, vanhoja sanomalehtiartikkeleita tai muista kirjoituksia), kuultopaperia, piirustuspaperirulla, lehtiöt, lyijy- ja värikyniä.

Miten

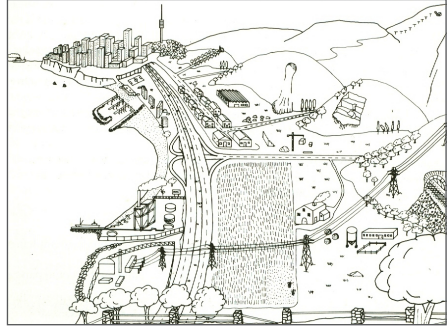
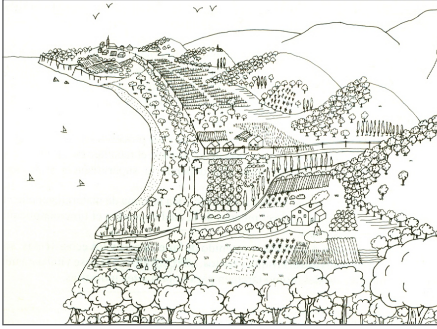
Oppilaat vertaavat heille tuttua maisemaa siitä tehtyyn vanhempaan kuvaan. Jos he huomaavat maiseman muuttuneen, he analysoivat muutoksen aiheuttaneita, sekä luonnon omia että ihmisestä johtuvia tekijöitä. He tutkivat asiakirjoja ja perehtyvät arkistoihin.

Oppilaat esittävät maiseman kahtena eri aikana mutta samasta näkökulmasta. He jäljentävät (kuultopaperiarkille) vanhemman maiseman elementtien ääriiivat ja sen jälkeen piirtävät saman maiseman piirteet nykytilanteessa (toiselle kuultopaperiarkille). Sen jälkeen kuultopaperiarkit pannaan päällekkäin ja tarkastellaan miten maisema on muuttunut. Oppilaat tunnistavat tärkeimmät muutokset (talot, tiet, aukiot, pellot, metsiköt) ja laativat seinällä olevalle paperille muutosten esittelyn. Oppilaat keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Maisema ei ole staattinen vaan dynaaminen eli muutoksellinen järjestelmä.

Maisema muuttuu ajan myötä, luonnon ja ihmisen toiminnoista aiheutuvien tekijöiden ja niiden vuorovaikutuksen mukaan.

IV. Maiseman pohdinta

Maiseman pohdinnan tavoitteena on edistää kykyä miettiä maisemaa muokkaavia dynaamisia voimia ja niihin kohdistuvia paineita paineita, jotta aihepiiristä voidaan muodostaa mielipide.

Päämäärät

- ▶ Luonnon ja ihmisen aiheuttamien maiseman muutostekijöiden tunnistaminen.
- ▶ Maiseman suojeluun, hoitoon ja suunnitteluun tähtäävän vanhan ja nykytiedon tunnistaminen.
- ▶ Tapaamisten järjestäminen alueen sidosryhmien ja väestön kanssa.
- ▶ Tunnistettujen maisemien arvioiminen ottamalla huomioon niille annettu erityinen arvo.

Vinkkejä

- ▶ Sovella hankitun tiedon käyttöä elävän elämän kaltaisissa tilanteissa esimerkinomaisesti.
- ▶ Kehitä oppilaiden kykyjä hypoteesien muodostamisessa sekä luovien ja samalla realististen ehdotusten tekemisessä.
- ▶ Varmista, että oppilaat ymmärtävät pelien (etenkin videopelien) olevan todellisuuden simulaatiota, ei todellisuutta itseään. Oikeassa elämässä ei ole aina mahdollista taikasauvaa heiluttamalla tai tietokonetta käyttämällä "tehdä jotain ja peruuttaa se".

Tehtävä 18 - Suunnittele alue!

Tavoite

Aluesuunnittelun monimutkaisuuden ymmärtäminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa tai koulun pihalla.

1 Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

30 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Kartonkia, sakset, liimaa, muovailuvahaa, korkkia, piirustuspaperirulla, pahvia (pienoismallia varten).

Miten

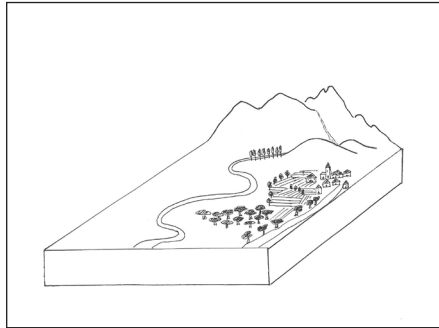
Oppilaat hahmottelevat, miten ihmisen toiminta voidaan sijoittaa tietylle alueelle. Seinällä olevaan tauluun (tai pienoismalliin) merkitään tarvittava kuljetus- ja liikenneinfrastruktuuri, asuintalojen, aukoiden, viheralueiden ja puistojen, viljelys-, laidun- ja kalastusalueiden paikat sekä luonnonvaraisten eläinten ja muun luonnon säilyttämiseen tarvittavat alueet sekä maa- ja vesikäytävät (kadut, tiet, polut, ojat, kanavat).

Kartongista leikataan pienoiskuvia esittämään maaston osia ja piirteitä – sekä luonnon omia (joet, kalliot, puut, kasvit, eläimet) että ihmisen toiminnan tuloksia (koulut, asuintalot, teatterit, museot, urheilukentät, kaupat, tehtaat, sairaalat, louhokset). Ne kiinnitetään liimalla seinällä olevaan tauluun (tai pienoismalliin). Kadut, aukiot, rakennukset, puut ja muut elementit nimetään kuvaan. Aihepiiristä keskustellaan koko luokan kesken.

Tärkeää

Aluesuunnittelu on julkista toimintaa, jonka avulla määritellään infrastruktuurin, asutuksen, virkistyskäytön ja luonnonalueiden kohdentuminen maisemaan.

Maisemasuunnittelu tarkoittaa voimakasta ennakoivaa toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa, ennallistaa tai luoda maisemia.

Tehtävä 19 – Mitähän tapahtuisi jos...?

Tavoite

Maisemassa tapahtuvan kehityksen ennustaminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa.

1 Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät pienryhmissä.

Kesto

30 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Kartonkia ja pehmopaperia, erilaisia maisemia kuvaavia esimerkkejä (valokuvia, piirroksia, maalauksia), lyijykyniä ja värikyniä.

Miten

Jokainen oppilasryhmä pohtii tietynlaista maisemaa (esim. omaa asuinalueitaan, kaupungin sisääntulotien aluetta, maaseutualuetta). He valmistavat hyrrän ja kuvaavat sen eri lohkoilla luonnon tai ihmisen aiheuttamia tekijöitä, jotka voivat muuttaa kyseistä maisemaa (tulva, eroosio, uuden asuinalueen rakentaminen, viheralueen perustaminen, ilmaston lämpeneminen).

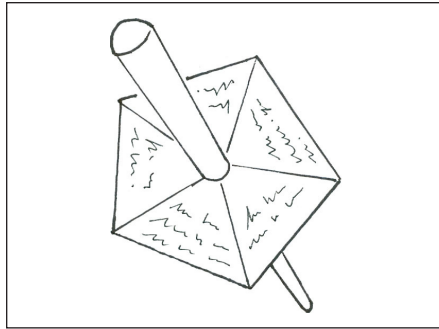
Oppilaat pyörittävät hyrrää pöydällä, ja kun se pysähtyy, aletaan pohtia sitä maiseman muutostekijää, jonka kuva jäi pöytää vastaan. Oppilaat selittävät, mitä seurauksia voisi olla sillä, jos tämä muutos tapahtuisi. He kehittelevät kehitysskenaarioita ja miettivät ehdotuksia maiseman suojelemiseksi, hoitamiseksi ja suunnittelemiseksi. Lopuksi keskustellaan aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Maisema muuttuu ajan kuluessa luonnon ja/tai ihmistekijöiden toiminnan ja vuorovaikutuksen seurauksena.

Maisemaa koskevan päätöksenteon on perustuttava maiseman kehittymisen perustana olevien prosessien ymmärtämiseen.

Vahvat taloudelliset ja yhteiskunnalliset painetekijät voivat muuttaa maisemia peruuttamattomasti.

Tehtävä 20 – Sinun päätöksesi

Tavoite

Maiseman suojelua, hoitoa ja suunnittelua koskevien päätösten tekeminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät ryhmissä.

Kesto

30 - 60 minuuttia.

Tarvikkeet

Kentällä asukkailta, kirjastoista tai Internetistä kerättyä tietoa maisemasta (karttoja, valokuvia ja ilmakuvia).

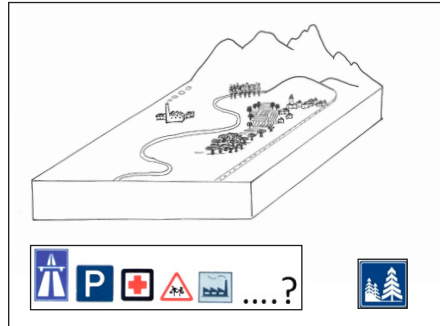
Miten

Tutkitaan kiistanalaisia, joko todellisia tai kuvitteellisia maisemaa koskevia hankkeita (esim. moottoritien, rautatielinjan, padon, suuren parkkipaikan rakentaminen, kaivoksen perustaminen, hypermarketin rakentaminen, rakennusten purkaminen, luonnontilaisen viheralueen tai arkeologisen kohteen muuttaminen). Ryhdytään puolustamaan eri näkemyksiä roolipelihahmojen avulla (voidaan esim. pohtia eri vaihtoehtoja tulevan sairaalan paikaksi: puisto, jossa on satavuotiaita puita, käytöstä poistettu tehdas kulttuuriympäristössä, suhteellisen huonosti tuottava pelto taajama-alueella). Kukin oppilas puolustaa yhtä näkökantaa (ympäristönsuojelija voi vastustaa sairaalan rakentamista puistoon, teollisuushistorian puolustaja voi vastustaa tehtaan purkamista, pientuottaja voi suhtautua kielteisesti viljelymaan menettämiseen). Oppilaat tutkivat vaihtoehtoja ja tekevät valintoja. Oppilaat keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Eriävät etunäkökulmat vaikeuttavat usein maisemaa koskevaa päätöksentekoa.

Maiseman eri piirteille määritellyt laatutavoitteet antavat viranomaisille ja päätöksentekijöille mahdollisuuden ottaa huomioon toiveet, joita kansalaisilla on ympäristönsä säilyttämisen ja kehittämisen suhteen.

V. Maisemaa koskeva raportointi

Maisemaa koskevan raportoinnin tavoitteena on oppia esittämään maisemaan kohdistuvan työn tuloksia.

Päämäärät

- ▶ Maiseman merkittävistä ja luonteenomaisista piirteistä kertominen.
- ▶ Maiseman läpi kulkevien reittien kartoittaminen.
- ▶ Maisemasta kerätyn tiedon ja kertomusten esittäminen.
- ▶ Taideteoksiin (kirjallisuus, kuvataiteet, musiikki, teatteri, elokuva) viittaaminen.

Vinkkejä

- ▶ Rohkaise oppilaita jakamaan omien tutkimustensa tuloksia.
- ▶ Käyttäkää eri ilmaisutapoja (kirjallinen, suullinen, kuvallinen, plastinen, ääni, keho) maisemien kuvailemiseksi ja mielikuvien herättämiseksi.
- ▶ Viestinnän ja väittelyn oppiminen (ensin ilman AV-välineitä, sitten niiden avulla).
- ▶ Kannusta oppilaita osallistumaan maisematapahtumiin ja vaihtamaan kokemuksia.

Tehtävä 21 – Maisemareitti

Tavoite

Maiseman luonteenomaisten piirteiden esitteleminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa ja ulkona.

1 Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja pienryhmissä.

Kesto

30-60 minuuttia, kahdesti.

Tarvikkeet

Kartta ja erilaisia maisemia kuvaavia esimerkkejä (valokuvia, piirroksia, maalauksia), kulttopaperia, lyijy- ja värikyniä.

Miten

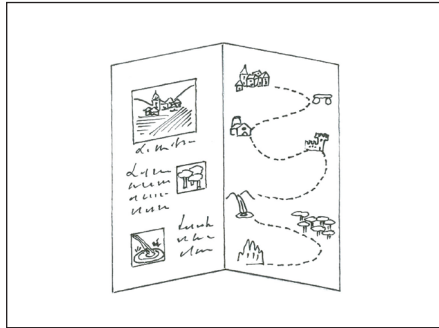
Oppilaat suunnittelevat luokassa maisemareitin. Se merkitään kartalle, jolle piirretään myös pysähtymispaikat ja kulkemiseen tarvittava aika. Pysähtymispaikkoja varten valmistellaan koosteita maisemaa koskevista oheistiedoista. Tulokset esitellään perheille ja laajemmalle yleisölle.

Oppilaat ohjaavat pieniä ryhmiä (perheitään tai ystäviään) reittiä pitkin ja esittelevät valmistelemansa oheistiedot jokaisella pysähtymispaikalla.

Tärkeää

Maisema on fyysisen (kävely, vapaa-aika, urheilu) ja henkisen (tutkiskelu, oivaltaminen) hyvinvoinnin sekä terveyden kannalta oleellinen paikka.

Olemassa olevan polun tai reitin seuraaminen antaa kävelijälle mahdollisuuden kokea maisema sitä vahingoittamatta.

Tehtävä 22 – Meidän maisemamme

Tavoite

Maiseman kokemisesta kertominen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa ja ulkona.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät pienryhmissä.

Kesto

Useampia 30-60 minuutin opetustilanteita.

Tarvikkeet

Ulkona: äänityslaitte, paperia, lyijy- ja värikyniä, lehtiöt, kartta. Luokassa: piirustuspaperirulla, lyijy- ja värikyniä.

Miten

Oppilaat laativat luokassa tuttua maisemaa koskevan kyselyn.

Kysymysesimerkkejä:

- ▶ Mistä alueen osista ja maisemapiirteistä sinä pidät eniten (tai vähiten)? Miksi?
- ▶ Mitkä ovat maiseman merkittävimmät tai luonteenomaisimmat piirteet (tai vähämerkityksellisimmät)? Miksi?
- ▶ Tunnetko alueen historiaa?
- ▶ Haluaisitko palauttaa tai kunnostaa tämän maiseman joitain piirteitä tai osia?
- ▶ Tunnetko jonkin siihen liittyvän taideteoksen (kirjallinen tuotos, maalaus, valokuva musiikkikappale, elokuva)?
- ▶ Tunnetko joitain tähän maisemaan liittyviä perinteitä tai tapoja (ruokalaji, tanssi, juhla, peli)?
- ▶ Tunnetko joitain maisemaan liittyviä taitoja (talojen tai erilaisten aitojen rakentaminen, viljelymenetelmät, puiden istutus ja hoito) tai käsityötapoja (keramiikka, kirjailu, kudonta)?

- ▶ Mitä perinteistä tietoa (talojen ja erilaisten rakennelmien ja rakenteiden rakentaminen, viljelymenetelmät, laiduntaminen, puutarhanhoito) tai käsityötaitoa (keramiikka, kirjailu, kudonta) liittyy mielestäsi maisemaan? Osaatko mainita myös jotain nykytietämystä?

Oppilaat esittävät kysymyksensä perheilleen ja muille ihmisille.

Luokassa he analysoivat vastauksia ja katsovat, ovatko heidän kyselynsä tulokset johtaneet heitä muuttamaan käsitystään maisemasta. Oppilaat keskustelevat aiheesta koko luokan kesken.

Tärkeää

Maisemat vaikuttavat ihmisten ja ihmisyhteisöjen tapaan ajatella, elää ja toimia.

Maisemat kantavat jälkiä ihmisten ja ihmisyhteisöjen mukautumisesta ympäristöönsä.

Tehtävä 23 – Oma maisema-albumini

Tavoite

Maisematiedon esittäminen, vaihtaminen ja vertaileminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, kansalaistaito.

Missä

Luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan, monella eri oppitunnilla.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

Tehtävään liittyvä toiminta voi jatkua koko lukukauden tai lukuvuoden ajan.

Tarvikkeet

Erilaisia maisemia kuvaavia esimerkkejä (valokuvia, piirroksia, maalauksia), lehtiöitä, lyijy- ja värikyniä, liimaa.

Miten

Kukin oppilas valmistelee oman albuminsa valiten vapaasti esitys- ja kuvitustavan. Oppilaat esittelevät itse löytämiään asioita, vaikutelmiaan, maiseman herättämiä ajatuksia ja tekevät ehdotuksia sen suojelemiseksi, hoitamiseksi ja suunnittelemiseksi. He esittelevät työnsä tuloksia perheilleen ja laajemmalle yleisölle.

Oppilaat toimittavat maisemaa koskevan lehden tai AV-esityksen, joiden tarkoituksena on jakaa työn tulokset toisten, joko kaukana tai lähellä olevien koulujen oppilaiden kanssa.

Tärkeää

Maisematieto liittyy moneen opinalaan.

Tiedon jakaminen on rikastuttavaa ja edistää avoimuutta.

Tehtävä 24 – Tällainen on minun maisemani

Tavoite

Maisematiedon esittämiseen ja välittämiseen rohkaiseminen.

Oppiaineet

Luonnontieteet ja tekniikka, historia, maantiede, kielet, matematiikka, taideaineet, liikunta, kansalaistaito.

Missä

Luokassa.

Milloin

Milloin tahansa päivän mittaan. Päiväksi sopii Euroopan neuvoston kansainvälinen maisemapäivä 20.10.

Kenen kanssa

Oppilaat työskentelevät itsekseen ja ryhmissä.

Kesto

Useita eripituisia oppitunteja.

Tarvikkeet

Erlaisia maisemia kuvaavia esimerkkejä (valokuvia, piirroksia, maalauksia), piirtämiseen tai grafiikkaan tarvittavia välineitä, soittimia, karttoja.

Miten

Oppilaat järjestävät Maisemapäivän, johon he kutsuvat opettajia, perheitään, kavereitaan ja mahdollisuuksien mukaan muutakin yleisöä. He valmisteleval näyttelyn (tauluja, pienoismalleja, maisema-albumi) sekä esityksen (näytelmiä, sketsejä, roolipeli, runoja tai kertomusten lukemista, äänitteitä).

Oppilaat varmistavat, että tuntevat oman koulunsa historian ja maantieteellisen sijainnin. He tekevät koulun sisääntulosta, luokasta ja koulun pihasta miellyttävän ja kutsuvan.

Tärkeää

Maisemaa kohtaan tunnettu kiinnostus auttaa edistämään sen suojelua, hoitoa ja suunnittelua.

Maisematiedon esittäminen ja välittäminen edistää tietoisuutta maisemiin liittyvistä arvoista ja merkityksestä.

Johtopäätökset

Luonnonmaisema on elävä, tavattoman monimuotoinen ja kaunis. Ihmiset ovat muokanneet sitä vuosisatojen ajan ja saaneet aikaan entistä suurempaa monimuotoisuutta. On kuitenkin tarpeen pohtia sitä, mitä ajan mittaan saattaa seurata liian nopeista ja mullistavista muutoksista.

Maatalouden, metsätalouden, teollisen ja kaivosteollisuuden tekniikoiden sekä aluesuunnittelun, kaupunkisuunnittelun, liikenteen, infrastruktuurin, turismin ja virkistysalueiden kehityskulut ja yleisemmällä tasolla maailmantalouden muutokset ovatkin monessa tapauksessa kiihdyttämässä maisemien muutosta.

Monissa kulttuureissa on aivan omansalainen maisemäkäsitys, mutta kaikkialla maisemiin liittyy ajatus elämän- ja elinympäristön laadusta. Tästä syystä on tarpeen jatkossakin pitää huolta maisemista.

Sales agents for publications of the Council of Europe

Agents de vente des publications du Conseil de l'Europe

BELGIUM/BELGIQUE

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
<http://www.libeurop.be>

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
<http://www.jean-de-lannoy.be>

CANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
<http://www.renoufbooks.com>

CROATIA/CROATIE

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

CZECH REPUBLIC/ RÉPUBLIQUE TCHÈQUE

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: + 420 2 424 59 204
Fax: + 420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
<http://www.suweco.cz>

DENMARK/DANEMARK

GAD
Vimmelskæft 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: + 45 77 66 60 00
Fax: + 45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
<http://www.gad.dk>

FINLAND/FINLANDE

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: + 358 (0)9 121 4430
Fax: + 358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
<http://www.akateeminen.com>

FRANCE

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81
Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10
E-mail: publishing@coe.int
<http://book.coe.int>

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
<http://www.librairie-kleber.com>

NORWAY/NORVÈGE

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
<http://www.akademika.no>

POLAND/POLOGNE

Ars Polona JSC
25 Obbroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: + 48 (0)22 509 86 00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTUGAL

Marka Lda
Rua dos Correiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
E mail: apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

RUSSIAN FEDERATION/ FÉDÉRATION DE RUSSIE

Ves Mir
17b, Butlerova ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: + 7 495 739 0971
Fax: + 7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
<http://www.vesmirbooks.ru>

SWITZERLAND/SUISSE

Planetis Sàrl
16, chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

TAIWAN

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel.: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
E-mail: info@tycoon-info.com.tw
orders@tycoon-info.com.tw

UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: + 44 (0)870 600 5522
Fax: + 44 (0)870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

UNITED STATES and CANADA/ ÉTATS-UNIS et CANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Euroopan neuvoston maisemayleissopimus edellyttää, että sen osapuolet edistävät opetusta ja koulutusta, joiden yhteydessä käsitellään maisemien arvoja sekä niiden suojeluun, hoitoon ja suunnitteluun liittyviä kysymyksiä.

Maisemakasvatusta kouluille on julkaisu, jonka tarkoitus on herättää oppilaiden kiinnostus maisemiin sekä kannustaa heitä pohtimaan ja oivaltamaan mitä maisema merkitsee.

Julkaisu sisältää hahmotelmia ja ehdotuksia oppitunneiksi, jotka auttavat oppilaita hahmottamaan maisemien ekologisia, sosiaalisia, kulttuurisia ja taloudellisia ulottuvuuksia sekä niiden muutoksia ajassa ja paikassa. Tarkoitus on myös kannustaa oppilaita oivaltamaan millä tavoin he voivat yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä toimia maisemiin liittyvissä kysymyksissä.

Suunnitellut oppitunnit soveltuvat pidettäväksi sekä tavanomaisen kouluopetuksen että muun opetuksen tai harrastustoiminnan yhteydessä.

Euroopan neuvosto on maanosan johtava ihmisoikeusjärjestö. Sillä on 47 jäsenmaata, joista 28 on Euroopan yhteisön jäseniä. Kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ovat myös ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion suojaamiseksi tehdyn Euroopan ihmisoikeussopimuksen allekirjoittajamaita. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin valvoo yleissopimuksen täytäntöönpanoa jäsenmaissa.

www.coe.int

<http://book.coe.int>
ISBN 978-92-871-8838-0
8,50€/17\$US

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE